

Copiii sunt diferiți. Drepturile sunt aceleași.

Incluziune pentru fiecare copil

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL REPUBLICAN
DE ASISTENȚĂ
PSIHOPEDAGOGICĂ

unicef
pentru fiecare copil

COPIL
COMUNITATE
FAMILIE
CCP MOLDOVA

Cuprins

02

Haideti să clarificăm
câțiva termeni

04

Mituri vs Adevăr
despre incluziune

09

Recomandări
„Așa DA / Așa NU”

10

Resurse utile

#FărăDiscriminare

#Incluziune

Haideti să clarificăm câțiva termeni

Incluziunea înseamnă că **învățăm, ne jucăm și creștem împreună**, ne ajutăm unii pe alții și ne bucurăm de lucrurile care ne fac unici.

Dizabilitatea înseamnă că o persoană poate avea dificultăți de mișcare, comunicare, învățare, vedere sau auz, iar uneori are nevoie de mai mult sprijin.

Cerințele educaționale speciale înseamnă că unii copii au nevoie de mai mult ajutor sau de un ajutor diferit la școală, pentru a putea învăța bine și pentru a reuși.

De exemplu, unii copii pot avea nevoie de explicații mai clare, de mai mult timp pentru teme, de exerciții speciale sau de sprijin din partea unui profesor.

Stereotipurile sunt idei greșite despre oameni, repetate des.

Exemplu: „Copiii cu cerințe educaționale speciale nu pot învăța”.

Prejudecățile apar atunci când credem lucruri negative despre cineva fără să îi cunoaștem. Aceste idei ne fac să gândim sau să simțim ceva negativ despre alții, chiar dacă nu este adevărat.

Discriminarea apare atunci când prejudecățile se transformă în fapte, cum ar fi excluderea sau tratarea cuiva mai rău doar pentru că este diferit. Este vorba despre comportamente care îi afectează pe alții, cum ar fi excluderea, evitarea sau separarea lor de restul comunității.

Exemplu: „Nu mă joc cu el pentru că are o dizabilitate sau cerințe educaționale speciale”.

Haideti să clarificăm câțiva termeni

Autostigmatizarea apare atunci când un copil începe să creadă lucruri negative despre sine. Acest lucru îl poate face trist, nesigur sau retras.

Bullying-ul este un comportament răutăcios și repetat prin care cineva este jignit, umilit sau rănit, în viața reală sau online.

Violența înseamnă lovire, jignire, amenințare sau speriere, cu vorbele sau cu faptele.

Apartenența înseamnă că fiecare copil se simte acceptat, important și în siguranță, la școală și în comunitate.

Diversitatea înseamnă că suntem diferiți, iar aceste diferențe ne ajută să învățăm unii de la alții.

Participarea înseamnă că toți copiii au dreptul să își spună opinia și să fie ascultați.

Egalitatea de șanse înseamnă că toți copiii au aceleași drepturi și oportunități.

Echitatea înseamnă că unii copii au nevoie de sprijin suplimentar pentru a avea șanse reale egale.

 Egalitate: toți copiii merg la școală.

 Echitate: un copil cu dizabilitate primește sprijin adaptat pentru a putea învăța.

Rasismul este o formă de discriminare. Apare atunci când cineva crede că un copil sau o persoană este mai puțin valoroasă din cauza culorii pielii, a originii sau a etniei. Rasismul este greșit și poate răni profund oamenii.

Sprijinul înseamnă că nimeni nu este lăsat singur, iar copiii primesc ajutorul potrivit pentru a-și dezvolta abilitățile și încrederea.

 Exemplu: „Nu mă joc cu tine pentru că ai pielea de altă culoare”.

Un mediu sigur și prietenos este un loc unde copiii se simt protejați, respectați și liberi să fie ei înșiși, fără teamă de violență sau excludere.

Potențialul înseamnă că fiecare copil are capacități și talente, care pot fi descoperite și dezvoltate.

Refugiat este o persoană care a fost nevoită să plece din țara sa din cauza războiului, violenței sau a unui pericol serios pentru viața și siguranța ei.

 Un copil refugiat este, înainte de toate, un copil cu aceleași drepturi, dorințe și nevoi ca orice alt copil.

Mituri vs Adevăr despre incluziune

Mit 1

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale nu pot învăța la fel ca ceilalți copii.

Adevăr

Toți copiii pot învăța. Unii au nevoie de mai mult timp, explicații diferite sau sprijin suplimentar. Cu sprijin și răbdare, fiecare copil poate progresa. Fiecare dintre noi are un talent, o pasiune sau un interes. Asta ne face unici și interesanți. La școală vrem să descoperim aceste pasiuni și să le dezvoltăm.

Ce pot face eu?

- ◆ Comunic cu toți colegii mei.
- ◆ Ofer ajutor când mi se cere.
- ◆ Nu judec modul în care alții învață.

Mit 2

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale îi încurcă pe ceilalți.

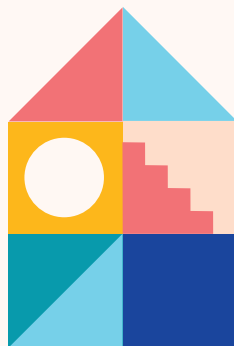
Ce pot face eu?

- ◆ Lucrez în echipă.
- ◆ Am răbdare.
- ◆ Nu exclud pe nimeni din jocuri sau activități.

Adevăr

Când învățăm împreună, devenim mai buni și mai empatici. Învățăm să ne ajutăm, să lucrăm în echipă și să ne respectăm. Asta ne face pe toți mai puternici. Fiecare dintre noi poate avea nevoie, la un moment, de mai mult timp și ajutor de la profesori.

Mituri vs Adevăr despre incluziune

Mit 3

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale trebuie să învețe doar în școli speciale.

Ce pot face eu?

- ◆ Îți respect pe toți colegii mei.
- ◆ Invit colegii la jocuri și activități (în pauze, la sport, în echipă)
- ◆ Nu fac diferențe între „noi” și „ei”.

Adevăr

Școala este pentru toți copiii. Fiecare are dreptul să învețe alături de colegii săi, să-și facă prieteni și să se simtă acceptat.

Mit 4

Copiii cu cerințe educaționale speciale au comportamente urâte.

Ce pot face eu?

- ◆ Nu pun etichete.
- ◆ Reaționez calm și respectuos.
- ◆ Cer ajutorul unui adult dacă apare o situație dificilă.

Adevăr

Fiecare copil este diferit. Unii sunt liniștiți, alții energici, unii vorbesc mult, alții sunt mai retrași. Comportamentul este un mod de a comunica, nu un semn că un copil este „rău”. Cu răbdare și sprijin, toți copiii pot învăța și se pot dezvolta.

Mit 5

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale nu pot avea prieteni.

Ce pot face eu?

- ◆ Să fiu deschis și prietenos.
- ◆ Invit pe toată lumea la joacă sau în echipă.
- ◆ Nu las pe nimeni singur.

Adevăr

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale pot lega prietenii adevărate, la fel ca toți copiii.

Mituri vs Adevăr despre incluziune

#FărăDiscriminare

Mit 6

Copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale nu pot face sport sau cânta la un instrument muzical.

Ce pot face eu?

- ◆ Îi încurajez să participe.
- ◆ Sunt răbdător și ajut când e nevoie.
- ◆ Propun activități în care toți pot reuși.

Adevăr

Toți copiii pot participa, dacă activitățile sunt adaptate.

Mit 7

Dacă ești prieten cu un copil cu dizabilitate sau cerințe educaționale speciale, alți copii vor râde de tine.

Ce pot face eu?

- ◆ Să fiu prietenos cu toți copiii.
- ◆ Să vorbesc frumos despre ceilalți și să nu folosesc porecle sau glume care pot răni.
- ◆ Dacă mă simt copleșit sau sunt într-o situație neplăcută, să vorbesc cu un adult (diriginte, psiholog, părinte).

Adevăr

Un prieten adevărat nu e motiv de rușine. Uneori, unii copii pot face glume răutăcioase. Dar acest comportament arată că încă mai au de învățat. Uneori, unii copii râd fiindcă nu înțeleg sau nu cunosc. Dizabilitatea nu determină caracterul, pasiunile, sentimentele persoanei. A fi prieten cu cineva arată curaj și bunătate.

Mituri vs Adevăr despre incluziune

Mit 8

Dacă un copil vorbește, merge sau se comportă diferit, înseamnă că e „ciudat” și trebuie evitat.

Ce pot face eu?

Adevăr

Toți copiii sunt diferiți. Dar a fi diferit nu înseamnă a fi „ciudat”. Fiecare om are felul său de a vorbi, de a se mișca, de a reacționa. Când evităm pe cineva doar pentru că e diferit prin caracter, felul lui de a fi, îl facem să se simtă singur.

- ◆ Să mă comport și să vorbesc respectuos cu toți colegii.
- ◆ Să nu privesc insistent la nimeni și să nu fac comentarii răutăcioase.
- ◆ Să nu imit mersul, vocea sau gesturile cuiva.

Mit 9

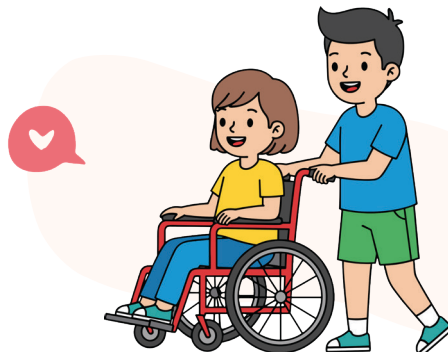
Dacă un copil cu dizabilitate sau cerințe educaționale speciale primește mai mult ajutor la școală, are avantaje față de ceilalți.

Ce pot face eu?

Adevăr

Fiecare copil învață în felul lui și în ritmul lui. Unii au nevoie de mai mult timp, alții de explicații mai simple, sau de un loc mai aproape de tablă. Primesc sprijin, nu sunt favorizați.

- ◆ Să înțeleg că ajutorul înseamnă sprijin, nu avantaj.
- ◆ Să mă bucur că un coleg e sprijinit, în loc să mă supăr pe el.
- ◆ Să cer ajutorul profesorului când nu-mi este clar ceva.

Mituri vs Adevăr despre incluziune

#Incluziune

Mit 10

Copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale nu pot deveni independenți și nu pot avea succes în viață.

Ce pot face eu?

- ◆ Să înțeleg că fiecare copil poate reuși, în felul lui.
- ◆ Să fiu răbdător și să încurajez, să nu judec.
- ◆ Să nu pun etichete și să nu spun „nu poate”.

Adevăr

Copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale pot învăța, pot munci, pot lua decizii și pot avea o viață împlinită. Uneori, pot avea nevoie de mai mult timp, sprijin și încredere. Succesul arată diferit pentru fiecare copil.

Mit 11

Copiii refugiați nu se pot integra în clasă.

Ce pot face eu?

- ◆ Vorbesc clar și am răbdare dacă nu știe bine limba.
- ◆ Nu râd de accent, haine sau diferențe.
- ◆ Îi explic regulile clasei și îl ajut dacă are nevoie.

Adevăr

Copiii refugiați pot învăța, își fac prieteni și reușesc la școală atunci când se simt în siguranță și acceptați. Cu sprijin și răbdare, ei se adaptează și devin parte a colectivului.

Mit 12

Copiii de etnie romă nu sunt interesați de școală.

Ce pot face eu?

- ◆ Îl tratez ca pe orice coleg.
- ◆ Nu folosesc porecle sau glume despre etnie.
- ◆ Spun unui adult dacă văd că un copil este tratat nedrept.

Adevăr

Fiecare copil își dorește să fie văzut, apreciat și să reușească. Copiii romi învață și progresează la fel ca toți ceilalți copii atunci când au sprijin, respect și șanse egale.

Recomandări: cum vorbim și ne comportăm respectuos

Așa DA

Cum ne exprimăm:

- ◆ persoană cu dizabilitate
- ◆ persoană cu dificultăți de auz
- ◆ persoană cu dificultăți de vedere
- ◆ persoană cu dificultăți de atenție/ concentrare
- ◆ persoană cu autism
- ◆ persoană cu sindromul Down
- ◆ persoană cu dificultăți de vorbire

Cum ne comportăm:

- ◆ întrebăm înainte de a oferi ajutorul, pentru că fiecare copil are dreptul să aleagă
- ◆ vorbim clar și cu răbdare, astfel încât toți copiii să fie înțeleși
- ◆ explicăm pe înțeles, dacă cineva ne pune o întrebare
- ◆ ascultăm opiniile tuturor, pentru că fiecare copil are dreptul să fie ascultat
- ◆ ne jucăm și învățăm împreună, fără a exclude pe nimeni
- ◆ cerem ajutorul unui adult dacă un copil este tratat urât de alți copii
- ◆ tratăm fiecare copil cu respect și fără discriminare

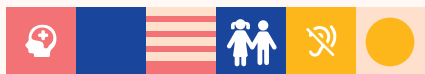
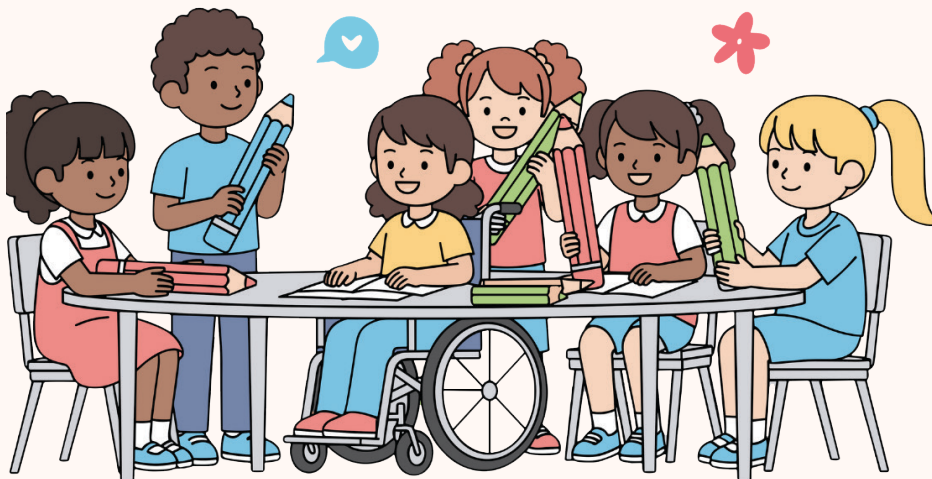
Așa NU

Ce nu spunem și nu facem:

- ◆ nu folosim cuvinte care rănesc și umilesc
- ◆ nu răspândim zvonuri sau bârfe
- ◆ nu râdem de alții și nu îi imităm
- ◆ nu excludem pe nimeni din jocuri sau din grup
- ◆ nu stăm deoparte când cineva este rănit (fizic sau verbal)

Resurse utile

Dacă te simți în pericol, ești trist sau cineva te jignește, poți cere ajutor aici:

Serviciul 112

Telefonul copilului

- 116 111
- <https://telefonulcopilului.md/>

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

- 022 758 806
- <https://12plus.md/>

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului

- 022 747 813
- <https://drepturilecopilului.md>

Terre des hommes Moldova (stop bullying)

- 022 23 80 39
- <https://tdh-moldova.org/>

<https://siguronline.md/cere-ajutor/>

Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică

- 022 59 52 77
- <https://incluziune.edu.gov.md/>

Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru persoane cu dizabilități

- 080010808
- 060601549

Telefonul de încredere al adolescenților și tinerilor

- 0800 800 22

LAAHA.ORG

(Spațiu sigur pentru femei și fete)

- www.laaha.org

<https://stopbullying.md/>

„Învățăm împreună când...”

- ◆ vorbim frumos unii cu alții
- ◆ îi includem pe toți
- ◆ cerem ajutor când nu știm cum să reacționăm

Acest material este elaborat de UNICEF și CCF Moldova în cadrul proiectului „Împuternicirea copiilor, părinților, cadrelor didactice și comunităților pentru a promova educația incluzivă în Republica Moldova”, parte a campaniei naționale „Învățăm împreună”, finanțat de Guvernul Marii Britanii, prin intermediul Foreign, Commonwealth & Development Office.

Conținutul acestui material nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorului.